

Numedals-Laugens
Brugseierforening

Postadresse:
3630 RØDBERG

Besøksadresse:
Rødberg

Tlf: 32 74 47 98
Fax: 32 74 47 99
www.nlb.no

Org.nr.: 980923207

Norges vassdrags og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Deres ref./dato.: Vår ref. (oppgis ved svar): Sted/dato:
Rødberg 19.10.2016

Uvdalselva i Nore og Uvdal kommune – revisjon av konsesjonsvilkår

Numedals-Laugens Brugseierforening (NLB) viser den pågående revisjon av konsesjonsvilkår for Uvdalselva. NLB vil som regulant i Numedalslågen knytte noen kommentarer til de avveininger som skal gjøres i denne prosessen.

Sønstevatn og flomdemping

NLB har i flomsituasjoner et ansvar for å manøvrere i henhold til krav i konsesjonen. Disse krav er som følger;

Ved manøvreringen skal has for øye at vassdragets naturlige flomvannføring nedenfor magasinene og overføringsstedene såvidt mulig reduseres. Konsesjonæren plikter i denne forbindelse å prognosere flommer ved bruk av prognose- og simuleringmodeller på basis av data innsamlet i h.t. pkt. 4 og foreta forhåndstapping av magasinene. NVE varsles når det ventes kritiske flomsituasjoner.

Numedalslågen har opplevd flommer flere ganger de siste år; 2007, 2011 og 2015 nevnes spesielt. NLB mener med bakgrunn i disse flommene at det er et klart behov for flomdempende kapasitet i alle magasiner i vassdraget. Ved flom er det et samarbeid om data og manøvrering med alle kraftselskap i vassdraget, og muligheten for å bruke Sønstevatn som flomdemping er viktig for vassdragets totale manøvrering.

NLB vil også vise til tillatelsen til å regulere fra 1961. Der framkommer det at magasinet sin størrelse er valgt «rikelig» av flere grunner:

Magasinet er valgt så rikelig av flere grunner. Uvdal I er planlagt å samarbeide med andre kraftverk i Numedalslågen med dårligere reguleringsmuligheter og bør derfor kunne levere forholdsvis meget vinterkraft. Dessuten må en del av magasinet reserveres til økning av fløtningsvannet i Lågen i meget tørre somrer. Magasinet er noe større enn nødvendig til full regulering av vannføringen i det bestemmende år. Til slik regulering trenges etter reguleringskurven for Fønnebu-fjord 83 % av midlere avløp = $0,83 \times 225 = 187 \text{ mill. m}^3$. Ved beregning av den innvunne kraft regner vi med dette magasin.

NLB mener at disse forutsetningene fortsatt gjelder, og ikke har blitt mindre relevante. Både funksjonen i tørre somre og ved flom er viktige for den totale forvaltningen av vannressursene i Numedalslågen. NLB mener at den gitte tillatelse må veie tungt i de avveininger som gjøres i revisjon av vilkårene, og at magasinet sin reguleringsevne må beholdes i tråd med tidligere vedtak og forutsetninger.

Minstevannføring i Numedalslågen

I konsesjon for Numedalslågen gitt i fornyet konsesjon 18/5 2001. Der heter det som følger:
"Bestemmelsene i denne post kan tas opp til ny vurdering, dersom undersøkelser vedrørende laksens overlevelse, oppvandring til - og utvandring fra - vassdraget viser behov for det etter 10 år eventuelt samtidig med revisjon pr. 12.05.2011 av konsesjonsvilkårene tilknyttet tillatelse til å foreta reguleringer og overføringer i Uvdalsvassdraget. I den forbindelse kan også eventuelle slipp av lokkeflommer vurderes

NLB har undersøkt de nevnte forhold grundig og over lang tid. Vi vil vise til sluttrapporten fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) for lakseundersøkelsen i Numedalslågen. Rapporten har følgende tittel og forfattere: *Laksen i Numedalslågen. Evaluering av manøvreringsreglement.*

NINA sine hovedkonklusjoner

NLB viser til rapporten i sin helhet, og gjengir derfor kun siste del av sammendraget:
"Oppsummert ser det nye reglementet ikke ut til å ha endret forholdene eller mønstrene for oppvandring av voksen laks og utvandring av smolt i Numedalslågen. I de gjennomførte undersøkelsene rettet mot ungfisk, smolt og konkurrerende fiskearter er det heller ingen indikasjoner på at det nye manøvreringsreglementet har endret produksjonsforholdene for laks i vassdraget. Det er derfor vanskelig å bedømme om den negative trenden som er observert av innsig av laks i noen av sammenligningene (men ikke i alle) eventuelt skyldes forhold i ferskvannsfasen, som ikke er fanget opp av våre undersøkelser, eller forhold knyttet til tidlig marin fase.

Vi konkluderer at dagens reglement framstår som bedre enn fløtningsreglementet og generelt ivaretar det hensynet til laks på en god måte. Vi har påpekt at det er rom for forbedring i reglementsbestemmelsene om våren av hensyn til smoltutvandringen, men de faktiske vannføringsforholdene om våren er slik at vi samlet sett ikke finner grunnlag for å anbefale at reglementet endres av hensyn til laks."

Kommentarer

Numedalslågen er et vassdrag der "alt" tilsiget kommer ned elven til lakseførende strekning, så det fraføres ikke vann til andre vassdrag. Vassdraget har et stort uregulert restfelt nedstrøms magasinene som bidrar med mye vann og varierende vannføringsbidrag avhengig av værforholdene til enhver tid.

Som også NINA har påpekt flere steder i kap 5 – i store deler av året, spesielt vinter, vår og høst, har vanligvis minstevannføringsbestemmelsene ingen spesiell praktisk betydning. Kraftverkene manøvreres med betydelig større vannføring, slik at vannføringene ned vassdraget blir til dels betydelig større enn minstevannføringsbestemmelsene. Reglementet har mest betydning under oppfyllingen av magasinene tidlig på sommeren, og ut over sommeren, og for å holde pålagte vannføringer i vassdraget også på ettersommeren.

Når det gjelder tema lokkeflommer så er vassdraget, etter NLB sin vurdering, lite egnet da det er lang strekning fra magasinene (slippunktet) og ned til lakseførende strekning og fordi det store uregulerte restfeltet uansett vil bidra til varierende vannføringer hvert år. NLB viser til at NINA ikke anbefaler lokkeflommer. I kap 2.4 viser NINA til at det ikke er noen entydig erfaring at lokkeflommer har god virkning. NINA skriver også i kap 5.4 at siden det generelt forekommer regulære flommer i vassdraget, er det ikke behov for særskilte slipp av hensyn til utspyling.

NLB mener at disse forholdene gjort gjennom erfaring i 10 år, og forskning, må vektlegges i den senere behandlingen i saken om vurdering av endringen i manøvreringsreglementet.

Konklusjon

NLB mener at dagens krav til minstevannføring tilfredsstiller de intensjoner som ble lagt gjennom fornyelse av vilkårene. Rapporten fra NINA viser dette. I tillegg vil NLB hevde at hensyn til andre viktige samfunnsmessige verdier som kraftproduksjon, og hensynet til miljøinteresser som magasinifylling i år med lavt tilsig, må vektlegges ved en vurdering av endring i reglementet. Det er åpenbart at en endring av reglementet vil påvirke nevnte interesser.

NLB mener samlet at rapporten, erfaringene fra 10 år med nytt reglement ikke gir grunnlag for en ny vurdering av bestemmelsene om minstevannføringer eller lokkeflommer. Det gjelder i dagens situasjon og når vilkårene i Uvdalsvassdraget skal revideres. NLB anbefaler derfor at dagens reglement blir gjort gjeldene på nivået fra konsesjonen i 2001.

Med vennlig hilsen
for Numedals-Laugens Brugseierforening

Nils Runar Sporan
Leder